

L' IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES D' UNA SOCIEDAT DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número. 2 còntims.
Fòra de Palma » 2 1/2 »
Números atrassats » 4 »

Sonará cada dissapte, si té vent á sa flauta.

S' envian es números á domicili, tant á dins Ciutat com á ses Viles, pagant per adelantat á s'Administració (Cadena de Cort n.º 11). 1 pesseta á conte de 16 números.

NO ES RONDAYA.

I.

Na Valèria era un' atlòta garrida, alta y ben fèta. A cinch anys perdé sos pares, y com era fiya única, la prengué una tia véya fadrina, que no dexava passá un ball ni reunió sense qu' ella hey aficás es nàs.

Amb tan bona mèstra podeu pensá quina dexebila sortiria, y quants d' estudiants d' aquests vayvés serian es qui l'acompañavan fins á sa pòrta des col·legi.

Sa neboda s'axcava á les nòu, la pentinava sa moñera, que sempre li solia du qualque carteta, se passava un' hora devant es miray, fent felets y pintantsè, y á les deu arribava á sa costura ahont no se volia entreteni en cosí, serzí ni tayá bé, perque deya que no havia de essè modista, y que li sobrava sebre fé *floreres* de papé y punt de *gauwet*.

A fòrsa de fòrses aprengué de tocá á n'es piano, quatre *pèsses* de ball y un *nocturno*, y també arribá á pintá un *paysatge* per regalá, es dia d' es séu Sant á sa tia, després d' haverlo tocat y retocat es séu mèstre.

Apesá d' essè tan torpe, pe' sa tia era s'atlòta més sabuda qu' hey pogués haver, y quant ses mèstres li reñavan, l'hey contava; y sa bona tia la mudava de costura, l'endemá matex.

Tan orgullosa arribá á essè, que si passava pròp de qualque pòbre, s'enretirava totduna, per pò, segons deya, de aplegá animallets.

A sètze anys ja estava cansada de escriure cartetes á n'es séus *enamorats*; y de sortí es vespre, sense llum ni sabates, en es balcó per conversá amb ells.

Còm no anava á costura, perque ses mèstres ja no sabian que li havian de enseñá, (segons deya sa tia,) tenia mèstre de piano y de francés á ca-séua, de mòdo que entre una còsa y altra, y es miray y es lletgi novèl·les, li passava es dia sense sebre com.

A ses *reunions* no podia está que no marmulás d' un ò de s'altra, que no criticás es mòdo de vesti de qualque amiga séua, y com no podia més, se reya de sa tia que á xexanta anys encare esperava fé un bon partit.

II.

Sense conexe ses cualidats morals de na Valèria y cegat per s'hermosura y galania d'aquesta atlòta, s'enamorá de ella un jove bon atlòt, á ne qui mancavan un parey d'anys per essè metge. No era d'aquells correguts; no acostumava á pasarsè hòres y més hòres dins es cafès ni dins cases de mal viure, no era d'aquells que no creuen en Déu ni en Santa Maria, sino que sense aná á rapá altás, el solian veure aná á lo mancos ò tres pichs amb s'aný á fé nètes ses calderes de sa conciència; y axò bastá perque na Valèria el trobás un pòch *beato* y *nèu*; y que tenia algunes costums *rancis* y *ridicules*, com era sa de besa ses mans á sos pares.

Apesá d'aquestes *beneytures*, era moit ben vist d'ets séus amichs, no feya may amb ells cap mal papé, y sabia quedá bé sense acompañarlos á n'es divertiments que no eran des séu gust.

Na Valèria, encara que'l trobava aturadet, perque quant la veyá tornava vermey y baxava ets uys, y li parlava amb molt de respectè, li va correspondre.

Sa tia d'ella ja havia pensat casarlos quant en Juan hagués acabada sa carrera; però sa mare d'ell, amb aquell instint que ténen per endeviná, li aconsayava que no frissás, que esperás que na Valèria cobrás més conexement, perque la trobava un pòch vayvera.

Entre es joves que frecuentavan ses *reunions* ahont solia aná aquella vayvera, hey comparexia un jove militar, un *pollo* de mòda, lo més tronera que se pòt veure, però que sabia fé la *cort* de lo milló, tant á ses joves com á ses véyes. Sempre tenia una flòr per tirá á temps á na Valèria. Si jugavan á peñores, tenia tanta maña que feya de mòdo y manera que ella no'n tengué cap. Si li queya es mocadó ò es ventay, en Car-

los era es primé que l'hey axecava. Si ballava amb ell, no perdía es compás perque s'hi acostava molt; diferent d'en Juan que sempre parexia que tenia pò de trapitjarla.

Sa tia estava tota baves amb so militar que á n'es trent' anys ja s'havia retirat; perque li solia dí que parexia més jove que sa neboda, y que ningú creuria qu'en tengué coranta cinch (còm ella deya.)

Es pòbre Juan, que no era ximple, veyá com aquell tronera amb ses séus mañes anava goñant ses simpaties de sa tia y de sa neboda, còsa que'l feya molt falló, com se supòsa.

¡Quants de pichs plorá de rábia considerant que era més atesa sa falsedat des séu guerré, que sa séua veritat y senzillès! Es malanat pensava que sacrificantsè per na Valèria, quant cobrás enteniment li pagaria amb amor es sacrificis que per ella hagués fèts. Però Déu heu dispongué d'altra manera.

Na Valèria plena de vanidat perque es *pollo* més *elegant* y més desitjat á ses *reunions*, era es qui la distingia entre ses altres, á ses que feya molta enveja; s'hi enloquí fins á tal punt, que un vespre mentres sa tia dormia, prengué ses alhaques y fugí amb en Carlos que li havia promès casarsè amb ella totduna qu'arribarian á Madrit.

L'endemá figuravós s'esglay que prengué en Juan quant á les sèt d'es matí sa tia aná á ca-séua, y tota plorosa li digué que no trobava per llòch á sa neboda, y qu'havia vist es calaxos d'es cantarano ubèrts y sense ses alhaques. Al punt se sabé lo succehit y lo que no havia succehit, perque fil per randa heu contaren ses donetes de portalet, que los ho havia contat na Francin' Ayna sa criada de la casa.

III.

Sobre dos anys després, veureu que dins una *Sala de Disceció* y devant tres Catedràtics de Medicina s'examinava en Juan.

Demunt una taula de mármoil hey ha un cadáver duyt de l'Hospital, tapat

amb un vèl blanc que li serveix de mortaya. En Juan fa uns exàmens ben lluits; es sèus mèstres estàn contents d'ell perque sempre se'n ha duyt sa milló nota.

Havent de fé cèrtes operacions d'anatomia, agafá es bisturins y sa llanceta, s'hi arramba, péga tirada à n'es vèl, y dona un crit d'esglay, tirant ets instruments. ¿Què li havia succehit? ¿No heu endevinau? ¡Aquella mòrta era na Valèria!

Abandonada p'es séu enamorat capbuyt, sense sebre fé feyna per goñarsé un bossinet de pá, aquella desgraciada se va vendre à sí matexa; y enmalaltida y abandonada de tothòm, la duguèren à un Hospital ahont morí plèna de remordiments.

Es séu cadáver no fonch reclamat per ningú, y per axò matex el destinàren à serví de estudi à sa ciència, enterrant-ló després dins un fossá, sense retjòla ni creueta que servís de seña.

Si anau à veure aquella hermita amagada entre sa verdó d'es ciprés, demunt un puig agré, y per casualitat trobau un ermitanet de cara molt afable, que apesá de está à sa flò del mon té es cabeyes blancs, demanau quines váren essé ses ilusions de sa séua juventut, y vos contarà aquesta historieta, pòch més d'manco amb sos matexos térmes.

UN CIUTADÀ POLLENSÍ.

À MON AMICH

DON A. F.

De posá fil à sa 'guya
Ja m'cau es plás peremptòri
Si he d'arreglá un calendari
Còm es passats per s'any pròxim.

Es temps que queda m'curtetja:
Es hòra de cremá òli,
D'esplugá llibres que s'arnan,
D'espiçolá fèts historichs.

De treure enfilays de versos,
Sian d'altri ò sian pròpis,
Fruyts ja passats d'un ingèni
Qu'es rovey ha tornat fòssil.

Ja sé qu'estarsé mans fentas
No es sanítós ni econòmich;
Ja sé que barca aturada
En es Moll no guaña nòlits.

Però sé que tench més vèssa
Que no té set un hidròpich,
Y que si aygo fos aquella,
No cabria dins un còssi.

En pensá qu'he de fé feyna
Sent que m'donan còm uns vòmits,
O bé m'addrm còm un xino
Que acaba de fumá òpi.

Si trech fòrsas de flaqueza
Y m'en entr' à s'escriptòri,
Allá m'estich hòras y hòras
Devant es pupitre inmòvil.

Debades me grat s'oreya
Y distrèt ò melancòlich
Cont sas retjòles d'en tèrra,
Contempl' sas bigas d'es sòtil.

Debadas invòch sas mussas,
Que sa méua es molt indòcil,
No m'escolta ni m'inspira
Un sòls vers que valga un fòtil.

Altre temps on que sentia
Dins mon pit s'ardor d'es tròpichs,
Y dins mon cervell brollavan
Poètiachs y hermosos sòmits,

Hagueran dit es qui veyan
Qu'era de versos tan pròdich,
Que sempre dins sa butxaca
Consonants hey duya en òrri.

Còm qui bufá y fé ampollas
Feya epitafis y acrostiachs,
Y romansos humorístichs,
Y sonetos filològichs.

Tenia humó... y el vatx pèdre.
¡Qu'en donaria de tròpis
A qui'l me tornás, encara
Que fos en petitas dössis!

Per lo tant bé pòts compendre
Que necessit adjutòri
Si cumpliment vuy que tenga
Es méu laudable propòsit.

Donem, pues, una maneta,
Estimat amich Antòni
Qu'estaré si no la m'donas
Còm una paret en jòli.

Sabs qu'un tió tot sòl no crema,
Qu'es pesat un soliloqui,
Que sense noví y novía
Es notari no fa 'spòlits.

No sias esquiu, no m'digas
Que ja estás fart de pronòstichs,
Qu'es feyna de pòca trèta,
Qu'es trabay pòch meritòri.

No te servesca d'escusa
Es trist papé d'un acòlit,
Que à qui diu sa lletania
Li respòn *Ora pro nobis*.

No digues qu'hey ha molts d'altres
Poetes dignes d'elògi,
Que demán sa séua ajuda,
Que sense un ay fan s'ayòli.

Tu, qui tens més ocurrèncias
Qu'es qui sòl fé de dimòni
Sas vegadas que à la vila
Hey ha fésta y ball de còssis.

¡Ara, Antòni, es sord farias
A tan llastimós exòrdi,
O tendrias, tu, coratge
Per dirme «no'n somi y fòris?»

No'u crech, no: semblant desayre
D'un bòn còr seria impròpi,
Y axí esper qu'amb ma geugera
Trassarás dos ò tres cròquis.

Si te plau posey sa firma,
O sino basta un pseudònim,
Qu'es massa elá ton ingèni
Perqu'es téu nòm qued'incògnit.

Sa matèria no escassetja.
Dibuxem à mèstre Gòri,
Que à tota casta de feyna
Li professa mortal òdi.

Té una set que may el dexa,
Y tau prest còm ets uys òbri,
S'engolex ses duas copas
D'aygordent ò de resòlis.

Vayveretja tot lo dia,
A tota hòra empina es bòtil,
De can Gil s'en va à can Rasca,
Des Replá s'en va à can Llòpis.

Enveja té à n'es qui menjan;
No pò de morí d'un còlich,
Perque no guaña per sopas

Ni escaldadas ni amb còl flòri.

¡Valgam Déu, y quina vega
Si per *bel-líquís bel-loquis*
Qualque vespre té alatxeta
Ò sopa d'ensiam de bròquil!

Perqu'ets altres se resigna
A una flesca de panbòli,
No mirant si's pa de xexa
Ò pa de farina d'òrdi.

Y còm fa més capiterros
Qu'un manxòl qui juga à nòlits,
No's estrañy si arma à ca-séua
Cada dia un cabermòni.

Y per ferlo més solemne
Qualque vegada hey ha tròmpis,
Y entre plòrs y fletomias
Sa dòna clama:—¡Divòrei!

Bé podrias treure à ròllo
A doña Eufrasieta Còmbis,
Qu'entre fòchs y banderetas
Consumeix mitx patrimoní.

Cerca es colós més rabiosos,
Y es vestits més estrambòtiachs:
No li agrada rès que sia
De gust modest ò preu mòdich.

Cansada d'essé fadrina
S'eucomana à Sant Antòni,
Perqu'un bòn marit la trèga
D'aquell tan llarch purgatòri:

¡Qu'en té trenta sèt! y encara
Espera el sant matrimoní,
Y apaxeix sa fantasia
D'il-lusions y plans utòpichs.

Lo que's llengo no ni manca
Per sostení llarchs col-lògis,
Sia amb fadrins ja veyardos,
Sia amb tèrres pipiòlis.

Y còm ella no's cap Vènus,
No pretén sia un Adónis
Es qui un dia poseyesca
De son còr es monopòli.

Y si bé ets uys li espiretjan
Quant sent parlá de casòri,
En públich jura y perjura
Qu'es séus amors son platònichs.

Y si vòis un altre exemple,
¡Qu'en direm de Don Libòri,
Hòmo insigne amb una panxa
De sis pams y mitx de vògit?

Parex sempre qui'l contempla
Que li diu:—Jò som en Jòrdi,
Còm si fos en línea rècta
Descendent del rey Sessòstis.

Quant ell parla ni ha qu'admiran
Es sèu talent oratòri;
Però d'altres ni ha qui diuen
Qu'aquell talent es apòcrif.

Lo cèrt es que representa
Lo qu'ell vòl, milló qu'un còmich,
Y que té molta de maña
Per entobiá beninònis.

Predica moral severa,
Bravetja de filantropich,
Y educa sa séua nèsxia
Es Director d'ets Espòsits.

No's confessa, ni dejuna,
Perque diu qu'axò es d'hipòcrits,
Però, ay d'aquell qui à la cara
Li diga que no's catòlich.

A n'es capellans y frares,
Qualsevòl fals testimoni
De bòn grat los posaria,
Conservant però s'anònim.

Proclama qu'es destexina
P'es pòble, y es ben notòri
Qu'amb qualsevòl vent navega,
Y en tot temps fa son negòci.

EL SEN TIÁ D'ALARÓ.

LIGA CONTRA L' IGNORANCIA.

«Instruïu y moralisau es pòble, y no tengau pò de s'explosió violenta de ses sòues passions ni des triumpf des despotisme.»

C. A.

No vos 'susteu, lectors amichs; que no se tracta d'es nòstro setmanari. *Liga contra la ignorancia* se titula una societat que enguany mateix s'ha establert à València, amb s'intent d'enseñà es qui no sab, es à dí: fomentant s'ilustració pública, propagant s'educació y s'instrucció entre ses classes populás, per quants de mèdis autorisan ses lleys y es bé públich reclama.

Y aquesta idea, que tal vòlta à alguns los fassi riure, va prende còs de tal manera, que à molts de pòbles del Reyne de València, y à dins Barcelona y à Madrit y tot, s'es arrelada, organisant altres tantes societats baix des matex nòm y amb so matex fi y es matex objecte.

Y perque no mancás sa publicitat y bona intel·ligència entre ses benemerites persones que duen endevant aquesta crusada, desde dia primé des Juñy passat, cada quinzena, surt un Bolletí apòsta per dà conte y rahó d'es trabays que dites societats duen à efecte y d'ets asuntos que pertanen à n'es seus programmes. (*)

Cèrtament, molt hey ha que fé en materies d'enseñansa populá, à pesá de lo molt que sembla que s'ha fèt. Molt pòt millorarsè es ram de ses escòles públiques, à pesá de lo que se ponderan es seus resultats.

Y no parlam ara de ses de fóra Mallorca; no, à nòltros mos còu y mos preocupa amb molta preferència lo de sa nòstra illa; lo de dins ca-nòstra que, lluny de seguí es rumbó des progrés anomenat *indefinit*, sembla de cada dia torná enrera. O sino qu'heu digan per nòltros es mèstres de ses Escòles y Costures públiques d'es pòbles, que solen habitá casals apuntalats y ruynosos, visquent de l'ayre del cèl, còm es camaleons, pues la major part ja han perdut es conte de ses mesades que los deuen. Que diga qualsevòl si mos vendria hé una *Liga contra l'ignorancia* d'es nòltros trabayadós de tots oficis, que en llòch d'instruirsè à ses escòles nocturnes, cada qual amb so sèu ram, passen ses vetlades per dins es cassinos jugant es jornalet y flastomant.

No's que no tenguem, gracies à Déu, aquestes sèt ò vuyt Escòles Catòliques ahont per pura caritat donan enseñansa y fins y tot ormetjos per aprende. No's que no tenguem un' *Acadèmia de dibuia*

(*) Nòltros hem rebut es números d'aquest Bolletí y hem lletgit amb gust totes ses noticies y articles que dú estampats. Gracies, p'es barat amb L'IGNORANCIA mallorquina.

(encara qu'endeutada y malaltissa) ahont se puga aprende qualque còsa, també es ves-pres. No es qu'es nòstro setmanari no als sa sèua veu de tant en tant per dí en tò ben formal y termes rònechs lo atrassats que estam en tots concèptes. Però, es pòbles y ses autoritats, dexan corre el temps amb aqueixa calma tradicional d'es mallorquins que diuen:

—Axí heu hem trobat y axí heu dexarém; ja s'en avendran es qui vénen derrera; y altres sortides p'es mateix estil.

Y si uns y altres mos hi adormim, ¿que té d'estrañ que de cada dia vejem decaure sa moralitat, y minvarsè es número de bòn operaris dins els oficis y arts qu'un altre temps anàren tan en rauja per Mallorca? ¿Y que té d'estrañ que tants de menestrals sens'eyma pèrdea es parroquians y vajin de rota batua?

¡Guerra à s'ignorancia! cridam nòltros, unint sa nòstra veu à ses de ses Societats d'es Continent que s'han imposat es dever nòble, sant y humanitari d'enseñà es qui no sab.

¿Per venturá entre nòltros, que tant se multiplican ses societats per matá es temps y per viciá se jovintut, no hey ha d'havé elements bastants ni voluntat pròpia per establí una societat que, prenguent per basse sa moral catòlica, tenga per objecte estudiá, proposá y dú a efecte totes ses millores, que en sistemes y materies d'enseñansa populá se fan necessaris à ses Escòles y Costures de Mallorca? Tal vòlta mos contestarán qu'hey ha una *Junta d'Instrucció pública*, y que no es prudent usurparli ses sèues atribucions. Y nòltros respondrem que totes ses Juntas, Societats y Corporacions oficials d'Espanya son, per regla general, còm aquelles col·leccions d'aucells embalsamats que fan molt bò composts à dins ses vidrieres d'un Musèu, però que ni cantan ni saben axamplá ses ales; no més estàn per vista.

Si mos ve bé, no será aquest es derrèch que mos ocuparém d'aquest as-santo.

ALIATAR.

XEREMIADES.

UN LLIBRE NOU.—De sa antiga y acreditada imprenta d'En Gelabert ha sortit aquestes dies un tom en 4^o de 435 pàgines, que s'titula *Impresiones*. Està bellament imprès, amb una elegancia y netetat de formes que no s'usan molt aquí a Mallorca, y que honran s'establiment tipografich que sab enllestí òbres axí. Es una feyna ben dexada, que no té rès que envejá à moltes de igual classe que mos arriban de Madrit y fins y tot de s'Extranger.

S' autor d'aquest llibre, Don Antoni

Frates y Sureda, pòt está satisfèt de sa sèua bona forma, que correspon degudament à n'es sèu fondo excelent y de bona lley. Sa ben trempada ploma que va escriure aquelles tres saboroses novel·letes d'*Escenes balears* y llavò aquella altra que s' diu *Géminis*, no es romassa enrera aquesta vegada quant ha escrit aqueixa triada colecció de llegendes y narracions que compònen es llibre de *Impresiones*; y per axò matex li enviam à s'autor sa nòstra humil enhorabona.

No es sa antiga y coral amistat nòstra amb el Sr. Frates sa que motiva aquestes alabanses. Lo mateix diríam d'aquest llibre sèu, si s'autor mos fos desconegut. Y ja s' sab que L'IGNORANCIA may es estada afectada de fé platets à ningú, y manco à n'ets amichs.

Aquesta bona y bella òbra literaria está en venta, à 3 pessetes, à ses principals imprentes y librerías de Ciutat, y à sa nòstra Administració, (Can Rotger, -Cadena de Cort, -n.º 11.)

* *

A l'*Ancora* la denunciàren, y amb tot y sa defènsa, l'han comdenada à vint dies de suspensió. Sentim aquesta travelada.

Justament tot vengué d'un parey de *verbes* que va fé, una estona de bòn humor, sobre si à Fransa feyan ó dexavan de fé. Hey hagué qui 'u va prende malament, y *baia de sa espressió gastada* li han aplicat sa lley.

Déu li don paciència, y l'alliber d'altres soscaiyres més gròsos.

* *

Desde dia 13 del corrent se publica à Palma un altre diari *literari y de noticies*, titulat *El Timon*.

Ja era hòra qu'una publicació de aquest gènere vengués à *llenar el vaclò* que sentiam en aquesta capital ahont no més tenim vuyt imprentes y 15 periòdichs.

Tornam s'escomesa à n'es nou company, y li desitjam sort y bona vida.

* *

Se fa present à n'es metges, que si n'hi ha cap que vulga aná à Algayda à polsá y medicá ets algaydins malalts, y guañá 999 pessetes cad'any, ara es bona ocasió.

A n'es qui vaja d'axò, ets algaydins li prometen formalment, tots plegats y cadascú per ell, que malavetjarán à doná à n'es metge tan pòca feyna còm los sia possible.

Quí 'u vòl, que hi vaja, y s'entendrà amb ells.

* *

Escena en es carré den Berard.

Passa una doneta, y una veynada li vòl fé sa bërba de remuyarla d'oygo, còm si ja fússem en es derrés dies.

Surt en es balcò amb un plat plè

d'aygo: allarga es bras per tirarley,..... però es plat li llenega de sa ma, cau just demunt un infant qu'estava à baix, y li fa cap de cadenera.

Vat'aquí un denou, amb un «no m'ho pensava.»

Tot sia p'el Bon-Jesus.

*
**

Un dia d'aquesta setmana, es brolladó de la Rambla va rajá, à roy seguit, d'es dematí fins es vespre.

¿Vòl dí que totes ses fonts y cistèrnes d'es particulars ja están ben plènes?

Si es axí, milló. Però... ¡puput!

*
**

—Miquelet, ¿sa fadrinèa de la vila encare se devertex fent doná vòltes à sa pèndula de sa bomba qu'hey ha à sa font pública espenhada?

—Si; però s'Alcalde are els ha tabacat.

—¿Y qu'ha fét?

—Cada vespre, à les nou, envia es satx à fermarla amb una cadena.

—¿Y es qui tenen set, en sa nit, còm heu farán?

—Que se prevengan ó que esperin l'endemá.

—Bòn consól. Ja més valdria qu'enviassin alguns d'aquells capverjos devés Manacó, acompanyats de Guardia-civils. Axí poserian es señy en es cap d'una partida de toxarruts qui no més saben fè mal.

¿Y es *Fomento agrícola* que ja ha sembrat moltes figueres?

—¡Cá, hòmo! fins aquí no més ha consumit aygordent.

*
**

No sòls corren p'es teatros operistes mallorquins de molta fama, sino que ja en tenim de còmichs que segons noticies sortiran artistes.

Si axò seguex axí, díns molt pòch temps, en llòch de que s'empresa d'es nòstro Teatro vaji à fóra Mallorca per contractá companíes forasteres, s'en vendrán aquí à contractá artistes mallorquins.

¡Tant d'increment prenguessin ses altres Belles Arts, entre es mallorquins, còm pareix que en pren s'afició à ses de teatro!

*
**

Segons un diari, s'Ajuntament ara anirà en popa, perque dins pòch temps li espera à cobrá una corantena de mils duros.

Vaja bé, y girem fuya.

Es Governadó ha passat un ofici à s'Ajuntament, advertintli que pagui aviat à s'Acadèmia deù mil y pico de duros que li deù.

Diguès qu'amb uns quants *recípes* còm aquest, aviat serán faves contades.

¡Señó, que en aquest mon may poguem tení alegría cumplida!

COVERBOS.

Una doneta molt devòta de Sant Miquèl, un dia li dugué dues candeles: n'encengué una à n'es Sant, y s'altra la posá un pòch més avall, que feya llum à n'el dimòni.

S'escolá la va veure y li digué:

—Germaneta, ¿y ara que feys? ¿perque encencu una candela à n'el dimòni?

—¡Foy, foy! (respongué ella;) perque vetx que axí heu fa molta de gent avuy en dia; y ben mirat, no es còsa mal pensada. Jò no sé, en morir-mè, ahont aniré; y axí per lo que puga essè, sempre convé tení per tot, llevat posat.

Tenia rahó: molta de gent fa avuy en dia es jòch de sa veyeta: per está bé amb tothòm, encén una candela à Sant Miquèl y s'altra à n'el dimòni.

*
**

Quant no hey havia sobres, ni obleas, ni lacre, ses cartes se fermavan per no essè lletgides, y es coló de sa veta ò fil amb que anavan lligades denotava de qui venia y de que tractava sa carta. Es billets d'amor duyan veta coló de ròsa; sa carta d'un cavallé à un'amiga, veta blanca; sa d'un marit à sa séua espòsa, veta gròga; ses cartes de negocis, veta ò cordó negre, y ses de comers anavan lligades amb un fil de cànom.

D'aquesta costum de lligá ses cartes vé sa frase castellana de

Anudar el hilo de las relaciones

quant s'establex correspondència després d'havè fét aygo.

*
**

Un graciós aná à ca' un pintó amich séu à ferli visita, y li digué:

—M'han dit qu'has acabat es tén cuadro.

—Sí; ahí el vatx acabá.

—Ydò mira, demá tornaré amb un seño molt rich que desitja.....

—No véngues, perque no vuy que's méu cuadro vaja judicat a s'Exposició.

—Fas mal, perque aquest que jò dich, donaria dos mil duros per veurel.

—¿Dos mil duros sòls per veurel?

—Sí, ¿y sabs perque? perque es cégo.

*
**

—Pepet, amich mén, fesme favó de darmè una sorpresa... un susto gròs... un retgiró...

—¿Y ara ahont surts?

—Fé lo que't dich, Pepet; fé'm aquest favó.

—Però, ¿perquè?

—Hòmo, perque teuch xinglot, y no el me puch espasá.

—Ja'm sab greu trobarté d'aquesta manera, perque justament feya contes de dirte si'm volías dexá 50 duros...

—¡Ay, gracies, Pepet, mil gracies!... Ja m'ha espasat es xinglot.

PERROS-FUYES.

SOLUCIONES Á LO DES NÚMERO PASSAT.

GEROGLIFICH.—*Si fa sòl, fa més claró.*

SEMBLANSES.—1. *En que té espines.*

2. *En que té barba.*

3. *En que té pont.*

4. *En que té nas.*

QUADRAT....—*Cos-Oca-Sal.*

PREGUNTES...—1. *Estarhí dedalt.*

2. *En es cap d'es brassos.*

3. *Anant sempre decant elles.*

FIGA.....—*De bé que't cuy, te treuria un uy.*

ENDEVINAYA.—*Un para-llamps.*

LES HAN ENDEVINADES:

Totes:—*Un Oficial sense empleo, Aygordenté.*

Pep Blat y Un Catòlich.

Dèu:—*Un Cart de vista, J. d'ets Ases y Jòrdi des Reco.*

Cinchi:—*Metirrotzini, K. D. T., Papugs y Dos Tranquils.*

Y una no més:—*S'Hereu de sa Canoa.*

GEROGLIFICH.

NO : TANTVISIE

que Tomeu rrr

KIBITIX

TITARRÓ.

SEMBLANSES.

1. ¿En que s'assembla un galliné à un torrent?
2. ¿Y un fusté à un llibre?
3. ¿Y un molf de vent à un puput?
4. ¿Y es grifó de sa font des *Circulo* à n'es portál majó de la Séu?

UN PUNXA ENGGAT.

TRIANGUL DE PARAULES.

.
.
.
.
.

Omplí aquestes pichs amb lletres que llegides diagonalment y de través, digan: sa 1.^a retxa, un móble; sa 2.^a, lo que fa casti tothòm; sa 3.^a, un llinatge; sa 4.^a, una nòta de sóla, y sa 5.^a, una lletra.

FEROSTAS.

CAVILACIÓ.

PADRÍ Y SEÑO DE L'AMALIA.

Amb totes aquestes lletres, fóra sa derrera, compòndre es nòms de dos periòdichs de Ciutat.

TIÀ TIÓ.

FUGA DE CONSONANTS.

.O. .E. .O..E. .E. .O. .E.E.
X.

ENDEVINAYA.

Xemenèa ben prima,

Fogó més ample;

Lleña de molt enfòra,

Fum que devalla;

Capellet à les fosques

Que aguantan barres.....

Ja basta perque'm digas

S'endevinaya.

P.

(*Ses solucions dissaple qui vé si som vius.*)

16 OCTUBRE DE 1880.

Estampa den Pere J. Gelabert.